

Uppenbarelseboken kapitel 13. Övers och komm: Bo Giertz

Uppenbarelseboken kapitel 13 Vilddjuret (Upp 13:1–4)

Översättning

Då fick jag se ett vilddjur stiga upp ur havet. Det hade tio horn och sju huvuden. Det bar kungakronor på sina horn och hädiska namn på sina huvuden. Vilddjuret som jag såg liknade en panter, men det hade fötter som en björn och gap som ett lejon. Och draken gav det sin kraft och sin tron och stor myndighet. Ett av dess huvuden såg ut att ha fått ett banesår, som hade det blivit slaktat, men det dödliga hugget hade läkts igen. Och all världen föll i beundran och slog följe med vilddjuret. Man föll ned för draken och tackade honom för att han gjort vilddjuret så mäktigt, och man tillbad vilddjuret och sade: Vem är som vilddjuret? Vem kan kämpa emot det?

Kommentar

Nu följer den första av sju syner, som alla inleds med ett ”Då fick jag se…” Det är möjligt att Johannes själv uppfattat det som en ny cykel av sju händelser, som kompletterar och kastar nytt ljus över de två tidigare. Vi får se världsdramat från ovan, så som man bara kan se det när man har lyfts upp över historien och märker vad som verkligen hände i det virrvarr som världshändelserna tycktes utgöra. Vi förflyttas plötsligt tillbaka till en tidpunkt, som vi tycktes ha passerat. Vi hörde om de två vittnena, som dräptes av vilddjuret. Nu förs vi tillbaka till den stund då vilddjuret stiger upp ur havet (i själva verket ur avgrunden, som det sades i 11:7). Det är ett monster som påminner om den stora draken. Det bär maktens alla symboler och insignier: tio horn med kungakronor och sju huvuden. Men det är fråga om en gudsfientlig makt – huvudens bär hädiska namn, som visar att här kommer en maktinnehavare som har satt sig i Guds ställe. Vad det var för makt behöver Johannes inte fråga. Vilddjuret såg ut som summan av de fyra odjuren hos Daniel. Mest påminde det om det fjärde och värsta, men det hade drag också av de andra. Dessa djur representerade var för sig en mäktig stat. Och här var det fråga om Staten i dess absoluta maktfullkomlighet, en demonisk, gudsfientlig stat. Vilddjuret fick sin stora makt av draken, av Satan själv. Varje kristen visste ju annars, att all jordisk myndighet fått sin makt av Gud. Det hade både Jesus och Paulus och Petrus inskräp. Gud vill att det skall finnas en rättsordning på jorden. Den är staten satt att skydda och upprätthålla. Det kan staten göra utan att vara kristen. Men då måste den ha respekt för Rätten, för den lag, som Gud har skrivit också i hedningarnas hjärtan. Den har något över sig som den inte får kränka. Om den sätter sig själv över allt annat och tar sig makten att själv bestämma vad som är rätt och orätt, då är den inte längre en Guds tjänare utan Satans. Den har inte längre sin makt från Gud, utan har satt över Gud. Och synen som Johannes såg säger förfärande klart: den har fått sin makt av draken, av Fördärvaren som trotsar Gud.

Johannes och hans medkristna tänkte givetvis på den romerska staten, när de hörde detta. Den skulle vara rättens tjänare. Så hade ännu Paulus sett på den. Men från den dag då Nero släppte lös sin förföljelse var läget ett annat. Kanske såg Johannes en direkt antydning om Rom och kejsarna i antalet huvuden, men det är osäkert, eftersom samma antal finns redan hos det stora odjuret hos Daniel. Även banesåret som ett av huvudena fått och ändå överlevt har man velat tyda på en bestämd kejsare, nämligen Nero. Det gick rykten om att han skulle komma tillbaka, kanske från dödsriket eller kanske från parterna, dit några trodde han lyckats fly. Men allt detta är osäkert. Tydligt är bara, att vi här möter ett demoniskt försök att ställa upp en medtävlare Kristus, en antifrälsare, som också han skall ha dött och fått liv igen. Och samtidigt är det en bild av livskraften i de ideologier som föder fram totalitära, gudsfientliga stater. De kan misslyckas och avslöjas i sin demoni. Man kan tro att de gjort sig omöjliga för alla tider. De kommer ändå tillbaka och lever upp på nytt.

Inför detta vilddjur faller nu hela världen till föga. Man tillber det som en frälsare. Vi får ett kusligt men inte orealistiskt framtidsperspektiv. Ju värre förhållandena trasslar till sig, desto mera benägna blir människor att hylla den totalitära staten, den räddande diktaturen och den store ledaren.

Den demoniska totalitära staten (Upp 13:5–10)

Översättning

Så fick vilddjuret gåvan att hålla övermodiga och hädiska tal. Det fick frihet att göra det i fyrtio två månader. Då öppnade det sig och slungade händelser mot Gud. Det hädade hans namn och hans boning, allt vad som finns i himmelen. Det fick också makt att föra krig mot de heliga och vinna seger över dem. Det fick makten över alla släkten och folk och tungomål och nationer. Alla jordens inbyggare kommer att tillbedja det, var och en som inte sedan världens grund blev lagd har haft sitt namn skrivet i livets bok, det slaktade Lammets bok. Har någon öron så hör! Om någon förs bort i fångenskap, så får han bli en fånge. Men om någon griper till svärd och dödar, så måste han själv falla för svärd. Här gäller det för de heliga att ha ståndaktighet och tro.

Kommentar

Vilddjuret hade fått sin makt av draken. Undan för undan får det mera makt. Och det lyser tydligt igenom att detta också innebär ett Guds medgivande. Återigen möter vi det hemlighetsfulla talet, som sätter en gräns för ondskans makt. Så långt får de gå, men inte längre. Den tiden blir svår nog. Staten sätter in all sin makt på att utrota den kristna tron. Den har ju förklarat sig själv suverän. Det är ifrån den själv och inte från någon annan som all makt skall utgå. Därför blir Gud och hans vilja något outhärdligt för den. Den får inte finnas. Det kan verka, som om staten verkligen fått övertaget. Den blir allenarådande, en supermakt som slagit ner allt motstånd och råder över hela jorden. Den reglerar allt. Man måste vara registrerad, kunna visa upp den rätta stämpeln, inte bara på sina papper utan i sitt innersta, så att man har de rätta åsikterna, använder de rätta fraserna, ger sitt gillande eller protesterar alltefter som Staten gör det. Annars är man utestängd och får varken köpa eller sälja. Och då är det inte lätt att stå fast vid sin tro. Men det finns de som gör det. Kristus har deras namn skrivna i livets bok. Det betyder inte att somliga är förutbestämda till salighet, andra till osalighet. Men Gud som överblickar hela världsloppet vet vilka som kommer att besvara hans kärlek. Han älskar de andra också och menar allvar med sin kallelse. Men han vet vilka som kommer att svara ja och stå fast. De är hans glädjes barn, och deras namn står skrivna i en bok som inte kommer att öppnas förrän det hela är över.

I denna yttersta nödtid går det inte att göra yttre motstånd mot den demoniska staten. Blir man fångslad och bortsläpad, så får man ta martyriet på sig. Man skall inte gripa till vapen. Den som gör det kommer att förgås. Här kommer det stora provet för den kristna tron: att förbli ståndaktig och lida för sin tro, viss om att Kristus till slut kommer att segra.

Texten i den sista versen är osäker. Den översättning vi har i kyrkobibeln av år 1917 går tillbaka på en läsart som ganska säkert sen och oriktig. Och kanske näst sista meningen bör lyda: Blir någon dödad med svärd, så skall han låta sig dödas.

Den falske profeten (Upp 13:11‐17)

Översättning

Då fick jag se ett annat vilddjur stiga upp ur jorden. Det hade två horn som liknade ett lamms, men det talade som en drake.

Det får utöva det första vilddjurets hela myndighet med dess fullmakt. Det förmår hela jorden och dess folk att tillbedja det första vilddjuret, det med banesåret som var läkt. Det gör stora tecken. Det låter till och med eld falla ned från himmelen till jorden inför människors ögon. Det förleder dem som bor på jorden genom de tecken som det fått makt att utföra i vilddjurets namn. Det intalar dem som bor på jorden att resa en bildstod åt vilddjuret, det som drabbades av svärdshugget men fick liv igen. Det fick makt att blåsa liv i vilddjurets bild, så att bildstoden rentav kunde tala och lät döda dem som inte ville tillbedja vilddjurets bild. Det förmår alla människor, både stora och små, både rika och fattiga, både fria och trälar, att låta sig stämpas med ett märk högra handen eller pannan. Ingen får köpa eller sälja, som inte bär det märket med vilddjurets namn eller talet för det namnet.

Kommentar

Så kommer synen nummer två. Ännu ett monster stiger upp, denna gång ur jorden. Det har bara två horn och de liknar Lammets. Men Johannes hör genast att odjuret talar ett annat språk än Kristi. Och snart blir det klart, vad det är fråga om. Vilddjuret har fått en tjänare, som bekläds med utomordentliga fullmakter och blir ett slags storvesir eller vicepresident. Eller kanske snarare propagandaminister och statsideolog.

Johannes blir så ivrig att han börjar berätta i presens om allt som det nya monstret gör. Här har den totalitära staten fått sin ceremonimästare och kultledare, en sådan som människorna vill ha. Han gör stora tecken och under. Människor vill ha mirakel. De dras till det sensationella. De vill imponeras. Så skapar det nya monstret en falsk tro och en falsk kult kring den bild, som den övertalar människorna att resa till vilddjurets ära. Det nya monstret har fått sig ålagt den uppgift, som Anden har i Kristi rike: att skapa tro. Vi skymtar en satanisk motbild till den heliga Treenigheten. Draken som är Satan, sänder vilddjuret, Antikrist, och detta utför sitt verk genom sin ställföreträdare, den som längre fram kallas den falske profeten.

För Johannes och hans samtida hade detta en ohygglig aktualitet. Överallt i riket började det resas kejsarbilder till vilka man skulle offra. Det var tecknet på att man var en lojal medborgare. Den som vägrade var dödens. Det gällde bara att strö några små korn av rökelse på avgudens altare. Gjorde man det, var man fri. Men just dessa små korn innebar att man tog på sig vilddjurets märke. Vad Johannes inte kunde ana var att han sett en syn, som skulle få ny aktualitet i ständigt nya situationer, där Kristi beännare skulle ställas inför statens och opinionens och den avfallna kyrkans krav att acceptera vad alla andra accepterat.

Redan i romarriket hände det att man ställdes utanför möjligheten att skaffa sig sitt livsuppehälle om man inte fogade sig. I vår tid har den totalitära staten långt större möjligheter att beröva en motspänstig kristen hans elementäraste rättigheter. Vi anar vad framtiden kan bära i sitt sköte.

Vilddjurets tal (Upp 13:18)

Översättning

Här behövs det visdom. Den som har förstånd kan räkna ut vilddjurets tal. Det är en människas tal. Det talet är sexhundrasextiosex.

Kommentar

Meningen med talet 666 har ingen lyckats tyda på ett övertygande sätt. Johannes visste tydligen att det hade något att säga dem han skriver till. Men redan hos kyrkofadern Ireneus – knappa hundra år senare – ser vi att ingen hade klart för sig innebörden. Troligen innebär ”talet” att man räknar samman bokstävernas siffersumma. Bokstäver användes nämligen av både judar och greker så som vi använder siffror. Man kan få både Nero och Domitianus och en rad andra namn att ge summan 666 om man använder mer eller mindre sinnrika operationer. ”Kejsar Nero” är det förslag som i vår tid varit mest populärt, men räkningen går ihop bara om man använder hebreiska bokstäver – som Johannes åhörare inte kände till – och dessutom stavar på ett mindre vanligt sätt. För övrigt är det inte säkert att det gäller att räkna bokstävernas talvärde. Antikens talmystik kände andra invecklade vägar att hitta dolda budskap i ett tal. Och det finns de som anser, att Johannes inte alls velat uppmana sina åhörare att gå hem och räkna. Kanske ställer han bara en fråga till dem: Vilket tal tycker ni passar? Och så ger han själv svaret: 666. Eftersom 7 var Guds tal, ligger 6 ett steg efter, hur mycket man än upprepar det. Och det är just det som utmärker vilddjuret. Med all sin fruktansvärda makt kommer det ändå ett steg efter Gud och drar det kortaste strået.

Men åter måste en kristen säga sig: Den dagen vi behöver veta det, då kommer vi också att förstå det. Innan dess tjänar det ingenting till att spekulera.

Copyrightregler:

Bo Giertz är upphovsman till såväl översättning som kommentar,
Nedladdning och utskrift av såväl översättning som kommentar får endast ske för personligt bruk,
All övrig användning av såväl översättning som kommentar måste godkännas av rättsinnehavarna samt
Stiftelsen bibelskolan.com åtar sig att förmedla eventuella förfrågningar om vidare användning av översättning och/eller
kommentar till rättsinnehavarna.

REGISTER:Nya Testamentet Uppenbarelseboken